

Brüssel, 7. september 2023
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0318(NLE)

12485/23
ADD 1

PROCIV 57	ATO 48
ENV 925	CSC 408
JAI 1084	ECOFIN 839
SAN 494	CSCI 149
COSI 140	DATAPROTECT 216
CHIMIE 85	MI 698
ENFOPOL 356	CODEC 1500
RECH 380	COPS 418
CT 133	JAIEX 46
DENLEG 38	COPEN 292
COTER 153	IND 441
RELEX 987	POLMIL 221
ENER 467	IPCR 55
HYBRID 53	DIGIT 160
TRANS 329	DISINFO 62
CYBER 203	CSDP/PSDC 608
TELECOM 251	MARE 18
ESPACE 45	POLMAR 47

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	6. september 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 526 final
Teema:	LISA järgmise dokumendi juurde: Ettepanek: NÕUKOGU SOOVITUS tegevuskava kohta, mille alusel koordineerida liidu tasandi reageerimist märkimisväärse piiriülese tähtsusega elutähtsa taristu häiretele

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 526 final.

Lisatud: COM(2023) 526 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 6.9.2023
COM(2023) 526 final

ANNEX

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek: NÕUKOGU SOOVITUS

**tegevuskava kohta, mille alusel koordineerida liidu tasandi reageerimist
märkimisväärse piiriülese tähtsusega elutähtsa taristu häiretele**

LISA

Käesolevas lisas kirjeldatakse elutähtsa taristu tegevuskava eesmäärke, põhimõtteid, peamisi osalisi ja koostoimet olemasolevate kriisidele reageerimise mehhanismidega ning tegevuskava toimimist eesmärgiga koordineerida reageerimist elutähtsat taristut mõjutavatele olulistele intsidentidele (edaspidi „elutähtsa taristu tegevuskava“) ja süvendada koostööd liikmesriikide ning asjaomaste liidu institutsioonide, organite ja asutuste vahel selliste intsidentide vallas kooskõlas kohaldatavate normide ja menetlustega. Käesolev tegevuskava ei mõjuta mingil viisil muude kokkulepete rolli ja toimimist.

I OSA. EESMÄRGID, PÕHIMÕTTED, OSALISED JA MUUD VAHENDID

1. Eesmärgid

Elutähtsa taristu tegevuskaval on elutähtsat taristut mõjutavatele olulistele intsidentidele reageerides järgmised kolm põhieesmärki.

- (a) **Saavutada ühine olukorrateadlikkus**, kuna asjakohaseks koordineeritud reageerimiseks on hädavajalik hea ettekujutus elutähtsat taristut mõjutavast olulisest intsidendist liikmesriikides ning selle põhjusest ja tagajärgedest kõigi asjaomaste sidusrühmade jaoks operatiivsel ja strateegilisel/poliitilisel tasandil.
- (b) **Avalikkuse koordineeritud teavitamine**, kuna see aitab leevendada elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidendi negatiivset mõju ja viia miinimumini vasturääkivused eri liikmesriikides avalikkusele edastatavates eri teadetes. Lisaks sellele on avalikkuse selge teavitamine oluline, et leevendada desinformatsiooni tagajärgi.
- (c) **Tulemuslik reageerimine**, kuna liikmesriikide jõulisem reageerimine ning süvendatud koostöö liikmesriikide ja asjaomaste liidu institutsioonide, organite ja asutuste vahel aitab leevendada elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidendi tagajärgi ja võimaldab kiiresti taastada elutähtsate teenuste osutamise viisil, mis viib miinimumini haavatavuse täiendavate oluliste intsidentide suhtes.

2. Põhimõtted

Proportsionaalsus

Elutähtsas taristus ja/või elutähtsat taristut käitavate elutähtsa teenuse osutajate poolsete teenuste pakkumises häireid põhjustavad intsendid jäävad sageli allapoole käesoleva soovitusel punktis 2 määratletud elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidendi künnist. Sellistena saab nendega tulemuslikult tegeleda riiklikul tasandil. Seega võetakse elutähtsa taristu tegevuskava kasutusele ainult elutähtsat taristut mõjutavate oluliste intsidentide puhul.

Subsidiaarsus

Vastavalt liidu õigusele vastutavad elutähtsa taristu või seda elutähtsat taristut käitavate elutähtsa teenuse osutajate pakutavate teenuste häiretele reageerimise eest ennekõike liikmesriigid. Teisalt on asjaomastel liidu institutsioonidel, organitel ja asutustel ning Euroopa välis teenistusel piiriülese tähtsusega elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidendi korral oluline täiendav roll, kuna selline intsident võib mõjutada mitmeid või isegi kõiki majandussektoreid siseturul, liidus elavate kodanik elu, julgeolekut ja liidu rahvusvahelisi suhteid.

Vastastikune täiendavus

Elutähtsa taristu tegevuskavas võetakse arvesse seda, kuidas toimivad muud olemasolevad liidu tasandi kriisiohjemehhanismid, nagu nõukogu kriisidele poliitilist reageerimist käsitlev integreeritud kord (edaspidi „IPCRi kord“), komisjoni sisene kriisikordineerimisprotsess ARGUS, liidu elanikkonnakaitse mehhanism, mida toetab selle hädaolukordadele reageerimise kordineerimiskeskus (edaspidi „ERCC“), ja Euroopa välisteenistuse kriisidele reageerimise mehhanism. Samuti tugineb see valdkondlikule korraldusele, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2022/2555¹ kehtestatud sätted ulatuslike piiriüleste küberturbeintsidentide kordineeritud ohjamise kohta, tegevuskavas esitatud raamistik reageerimiseks ulatuslikele piiriülestele küberturbeintsidentidele ja kriisidele² (edaspidi „küberturbe tegevuskava“), transpordi kontaktpunktide võrgustik³ ja Euroopa lennunduskriiside kordineerimisüksus⁴.

Lisaks sellele tugineb see Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2022/2557⁵ loodud struktuuridele ja mehhanismidele, ennekõike mis puudutab pädevate asutuste omavahelist koostööd ning koostööd komisjoniga ja elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse töörühmas, ja seda tuleb rakendada nendega kooskõlas. Samuti võetakse selles arvesse asjaomaste liidu institutsioonide, organite ja asutuste ülesandeid vastavalt nende suhtes kohaldatavale õigusraamistikule. Elutähtsa taristu kriisidele reageerimise raames toimuv tegevus täiendab muid liidu, riikliku ja valdkondlikutasandi kriisiohjemehhanisme, mis võimaldavad valdkondadevahelist kordineerimist.

Teabe konfidentsiaalsus

Elutähtsa taristu tegevuskavas võetakse arvesse elutähtsat taristut ja elutähtsa teenuse osutajaid puudutava salastatud ja tundliku, kuid salastamata teabe konfidentsiaalsuse tagamise olulisust.

3. Asjaomased osalised

Kõik liikmesriigid ning punktides a–e osutatud liidu institutsioonid, organid ja asutused teevad kooskõlas nende suhtes kehtivate normide ja menetlustega otsuse asjaomas(t)e osalis(t)e kohta iga elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidendi puhuks vastavalt mõjutatud sektori(te)le ja intsidendi liigile.

a) Liikmesriigid

– Pädevad asutused (st elutähtsa taristu eest vastutavad asutused, asjaomase sektori asutused, direktiivi (EL) 2022/2557 artikli 9 lõike 2 kohaselt määratud või loodud ühtsed kontaktpunktid, direktiivi (EL) 2022/2557 artikli 9 lõike 1 kohaselt määratud või asutatud asutused.

– Kui see on asjakohane, direktiivi (EL) 2022/2555 artiklis 16 osutatud Euroopa küberkriisiga tegelevate kontaktasutuste võrgustik (edaspidi „EU - CyCLONe“).

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2555, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 ja direktiivi (EL) 2018/1972 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (ELT L 333, 27.12.2022, lk 80).

² Komisjoni 13. septembri 2017. aasta soovitus (EL) 2017/1584 kordineeritud reageerimise kohta ulatuslike küberturvalisuse intsidentide ja kriiside korral (ELT L 239, 19.9.2017, lk 36).

³ Komisjoni teatis „Transpordisektori hädaolukorra lahendamise plaan“ (COM(2022) 211 final).

⁴ Loodi komisjoni 24. jaanuari 2019. aasta rakendusmääruse (EL) 2019/123 (millega kehtestatakse lennuliikluse korraldamise (ATM) võrgu funktsioonide üksikasjalikud rakenduseeskirjad) artikliga 19.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2557, mis käsitleb elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2008/114/EÜ (ELT L 333, 27.12.2022, lk 164).

- Direktiivi (EL) 2022/2555 artiklis 14 osutatud koostöörühm.
- Kui see on asjakohane, muud sidusrühmad, sealhulgas erasektori üksused või isikud, näiteks elutähtsa taristu käitajad, sealhulgas sellised üksused või isikud, kes on määratletud elutähtsa teenuse osutajatena.
- Ministrid, kes vastutavad elutähtsa taristu toimepidevuse eest, ja/või ministrid, kes vastutavad sellise sektori või selliste sektorite eest, mida asjaomane elutähtsat taristut mõjutav oluline intsident kõige rohkem mõjutab.

b) Nõukogu

- Rotatsiooni korras vahetuv eesistujariik.
- Asjaomased töörühmad, nagu elanikkonnakaitse töörühm, sealhulgas elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse alarühm ja asjaomas(t)e töörühma(de) eesistuja(d) sõltuvalt mõjutatud sektori(te)st ja intsidendi laadist, näiteks horisontaalne küberküsimumuste töörühm ning vastupanuvõime suurendamise ja hübriidohtudega võitlemise horisontaalne töörühm.
- COREPER, poliitika- ja julgeolekukomitee ning IPCR, keda kõiki toetab nõukogu peasekretariaat.

c) Komisjon, sealhulgas komisjoni eksperdirühmad

- Määratud juhttalitus (sõltuvalt mõjutatud sektorist), mida toetab ERCC kui ööpäev läbi kriisidele reageerimist haldav operatiivkeskus, rände ja siseasjade peadirektoraat kui valdkonna eest vastutav talitus ning mitut valdkonda puudutava intsidendi puhul rände ja siseasjade peadirektoraat ja muud komisjoni asjaomased talitused.
- Teabevahetuse peadirektoraat ja pressiteenistus.
- ELi tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutus (HERA).
- Direktiiviga (EL) 2022/2557 loodud elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse töörühm, mille eesistuja on komisjoni esindaja (rände ja siseasjade peadirektoraat), ja vajaduse korral muud asjakohased eksperdirühmad ja komiteed.
- Liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 1313/2013/EL⁶ loodud ERCC (liidu elanikkonnakaitse mehhanismi alla kuuluv ööpäev läbi tegutsev hädaolukordadele reageerimise keskus Euroopa elanikkonnakaitse ja humanitaarabioperatsioonide peadirektoraadis).
- Direktiivi (EL) 2022/2555 artiklis 14 osutatud koostöörühm.
- Küberolukorrateadlikkuse ja -analüüsi keskus.
- Määruse (EL) 2022/2371⁷ artiklis 4 osutatud terviseohutuse komitee.
- Komisjoni peasekretariaat (ARGUSE sekretariaat) ja (ase)peasekretär (ARGUSE protsess), personalihalduse peadirektoraat (julgeoleku direktoraat).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta otsus nr 1313/2013/EL liiduelanikkonnakaitse mehhanismi kohta (ELT L 347, 20.12.2013, lk 924).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2371, milles käsitletakse tõsiseid piiriüleseid terviseohte ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1082/2013/EL (ELT L 314, 6.12.2022, lk 26).

- Muud asjakohased komisjoni eksperdirühmad, kes abistavad komisjoni häda- või kriisiolukorras meetmete koordineerimisel.
- Muud kriisiohjevõrgustikud, sealhulgas valdkondlikud võrgustikud (nt liikuvuse ja transpordi peadirektoraadi hallatavad transpordi kontaktpunktid, institutsioonidevaheline küberkriiside rakkerühm⁸ ja Euroopa lennunduskriiside koordineerimisüksus).

President ja/või vastutav asepresident/volinik.

d) Euroopa välisteenistus

- Ühtne luureandmete analüüsivõime (edaspidi „SIAC“), mis koosneb ELi luure- ja situatsioonikeskusest ning ELi sõjalise staabi luureosakonnast (EUMS Int).
- Kriisidele reageerimise keskus.
- Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident.

e) Asjaomased liidu organid ja asutused ning asjaomased ametid, nagu Europol, sõltuvalt mõjutatud sektori(te)st⁹.

4. Koostoime muude asjaomaste kriisiohjemehhanismide ja -vahenditega

Elutähtsa taristu tegevuskava on paindlik instrument, kus on kaardistatud mitmesugused meetmed, mida saab osaliselt või täies mahus võtta, kasutades sõltuvalt elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidendi laadist ja raskusastmest ning vajadusest operatiivse või strateegilise/poliitilise koordineerimise järele mitmesuguseid kehtivaid mehhanisme.

a) Hübriidohtudega võitlemist käsitlev ELi protokoll¹⁰ (edaspidi „ELi protokoll“)

ELi protokoll'i järgitakse hübriidohtude¹¹ puhul, kuna selles on visandatud selliste ohtude või kampaaniate korral kohaldatavad protsessid ja instrumendid.

Sellise elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidendi korral, millel on hübriidohu mõõde, kohaldatakse elutähtsa taristu tegevuskava täiendusena ELi protokoll'i, kui see on asjakohane, näiteks hübriidohu mõõtmega elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidendi teemalise konkreetse teabe, analüüsi või kommunikatsiooni eesmärgil ja seoses väliste partneritega suhtlemisega.

⁸ Mitteametlik rühm, kuhu kuuluvad komisjoni asjaomased talitused, Euroopa välisteenistus, Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet (ENISA), CERT-EU ja Europol ning mille eesistujateks on sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat ja Euroopa välisteenistus.

⁹ Nagu Europol; transpordivaldkonnas Euroopa Liidu Lennundusohutusamet, Euroopa Meresõiduohutuse Amet, Euroopa Liidu Raudteeamet; tervishoiu valdkonnas Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse ning Euroopa Ravimiamet; energiavaldkonnas Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet; kosmosevaldkonnas Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet; toidusektoris Euroopa Toiduohutusamet; merendusvaldkonnas Euroopa Kalanduskontrolli Amet; küberintsidentide puhul Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet, küberturbe intsidentide lahendamise üksus, Euroopa Liidu institutsioonide, organite ja asutuste infoturbeintsidentidega tegelev rühm.

¹⁰ Talituste ühine töödokument „Hübriidohtudega võitlemist käsitlev ELi protokoll“ (SWD(2023) 116 final).

¹¹ Hübriidohte võib iseloomustada kui sunni- ja õõnestustaktika, konventsionaalsete ja mittekonventsionaalsete meetodite kooslust, mida riigid või muud jõud saavad koordineeritud viisil kasutada konkreetsete eesmärkide saavutamiseks, seejuures ametlikku sõjategevust alustamata (vt hübriidohte käsitlev ELi protokoll).

b) Tegevuskava koordineeritud reageerimiseks ulatuslike piiriüleste küberturvalisuse intsidentide ja kriiside korral

Käesolevat tegevuskava rakendatakse selliste ulatuslike piiriüleste intsidentide suhtes, mille põhjustatud häired on liiga laialdased, et neist mõjutatud liikmesriik üksi suudaks nendega toime tulla, või millel on mitmes liikmesriigis või ELi institutsioonis niivõrd laiaulatuslik tehniline või poliitiline mõju, et need eeldavad õigeaegset poliitika koordineerimist ja reageerimist liidu poliitilisel tasandil.

Juhul kui elutähtsat taristut mõjutav oluline intsident langeb kokku või näib olevat seotud ulatusliku küberturvalisuse intsidendiga, määratlevad nõukogu asjaomased töörühmad sobiliku operatiivtasandi koordineerimise, sealhulgas EU–CyCLONe-ga või elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse töörühma ja koostöörühma ühise koosoleku kaudu. Koordineerimise eesmärk on teha kindlaks osalised, vahend(id) või mehhanism(id), mis saaksid kõige tulemuslikumalt aidata elutähtsat taristut mõjutavale olulisele intsidendile reageerida, vältides samal ajal dubleerimist ja paralleelsesid tegevussuundi.

c) Liidu elanikkonnakaitse mehhanism ja hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskus

Kooskõlas otsusega nr 1313/2013/EL liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kohta juhib liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames toimuvat operatiivset reageerimist looduslikele või inimtegevusest tingitud katastroofidele liidu sees ja väljaspool seda (sealhulgas juhul kui tegu on elutähtsa taristu häiretega) ERCC – komisjoni ühtne ja ööpäev läbi kriisidele reageerimist haldav operatiivkeskus. Sellistel juhtudel saab ERCC tagada varajase hoiatamise ja analüüsi ning toetada teabevahetust, ja kui liidu elanikkonnakaitse mehhanismi on aktiveerinud liikmesriik, operatiivabi ja ekspertide lähetamise kannatada saanud piirkondadesse. Lisaks sellele saab ERCC hõlbustada valdkondlikku ja valdkondadevahelist koordineerimist nii liidu tasandil kui ka liidu ja asjakohaste riigi ametiasutuste – sealhulgas elanikkonnakaitse ja elutähtsa taristu toimepidevuse eest vastutavate asutuste – vahel.

d) Muud valdkondlikud või valdkondadevahelised mehhanismid ja vahendid

Elutähtsa taristu tegevuskava ei dubleeri muid valdkondlikke ega valdkondadevahelisi kriisiohjevahendeid või koordineerimismehhanisme. Kui sellised vahendid või mehhanismid on mõjutatud sektoris juba olemas, saab elutähtsa taristu tegevuskava selle kohaldamisala piires kasutada valdkondlike või valdkondadevahelisi vahendeid või mehhanisme täiendava vahendina, kuid see ei asenda neid. Sellise dubleerimise vältimiseks tuleks tagada eri osaliste vaheline vajalik koordineerimine. See võiks toimuda näiteks komisjoni sisene kriisikordineerimisprotsessi ARGUS kaudu, mida toetab ERCC, ja/või IPCR koordineerimiskoosolekutega.

II OSA. TEABEVAHETUS JA KOORDINEERITUD REAGEERIMINE

Allpool kirjeldatud meetmed koosnevad koostöörežiimidest, nimelt teabevahetusest, koordineeritud teavitamisest ja reageerimisest. Selline struktuur vastab nõukogu kriisikordineerimismehhanismi (IPCR) režiimidele ja selles on üldisemalt arvesse võetud ELi tasandil juba olemasolevate kriiside koordineerimismehhanismide võimalikku kasutamist. Struktuur näitab, kuidas need koostöörežiimid sellesse nende kasutamise korral sobituvad. Teisalt saab suuremat osa neist meetmetest võtta ka eraldiseisvana, st need ei sõltu nimetatud mehhanismi kasutamisest, vaid pigem täiendavad seda. Meetmed on esitatud kronoloogilises järjestuses, võttes arvesse asjaolu, et sellise ulatusliku kriisi korral, mis kujutab enesest elutähtsat taristut mõjutavat olulist intsidenti, võidakse mitu meetet võtta samal ajal ja pidevalt.

1. TEABEVAHETUS

(a) Operatiivtasandil

Elutähtsat taristut mõjutavast olulisest intsidendist mõjutatud liikmesriigid võtavad omaenese erandolukorra meetmed ning tagavad koordineerimise asjaomaste riiklike kriisiohjemehhanismidega ja kõigi asjaomaste riiklike, piirkondlike ja kohalike (vastavalt vajadusele) osaliste kaasatuse.

Kui see on asjakohane elanikkonnakaitseabi seisukohast, tagatakse liikmesriikide ja komisjoni tegevuse koordineerimine liidu elanikkonnakaitse mehhanismi alla kuuluva ERCC kaudu.

i) Riigi pädevate asutuste teabevahetus ja teated

Lisaks direktiivi (EL) 2022/2557 artikli 15 kohasele teatamis- ja teabeedastuskohustusele edastavad elutähtsat taristut mõjutavast olulisest intsidendist mõjutatud liikmesriigis elutähtsa taristu eest vastutavad pädevad asutused nõukogu rotatsiooni korras vahetuvale eesistujariigile ja komisjonile oma ühtsete kontaktpunktide kaudu ja põhjendamatu viivitusega elutähtsa taristu käitaja(te)lt, elutähtsa teenuse osutajatelt või muudest allikatest saadud teabe, samuti teabe aktiveeritud kriisiohjemehhanismide kohta. Komisjoni puhul tagab ERCC ööpäev läbi operatiivse kontakti ja suutlikkuse ning koordineerib, jälgib ja toetab reaalajas hädaolukordadele reageerimist liidu tasandil. Samal ajal teenindab ta liikmesriike ja komisjoni kriisile reageerimise operatiivkeskusena ning edendab sektoriülest lähenemisviisi katastroofide ohjamisele.

Selline teabevahetus puudutab elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidenti laadi, selle põhjust, tõdetud või hinnangulist mõju elutähtsale taristule ja elutähtsate teenuste osutamisele, intsidenti tagajärgi eri sektorites ja piiriüleselt ning leevendusmeetmeid, mis on kas juba võetud või kavandatud riigisiselt või koos muude asjaomaste liikmesriikide ja komisjoniga vastavalt kehtivale korrale, näiteks direktiivi (EL) 2022/2557 artiklite 9 ja 15 kohane teabe vahetamise kord. Kõnealune teadete esitamine toimub, suunamata elutähtsa taristu või mõnedel juhtudel elutähtsa teenuse osutaja või liikmesriigi ressursse ümber intsidentide käsitlemisega seotud tegevuste arvelt, mida tuleb lugeda prioriteetseks.

Järelmeetmete tagamiseks teavitavad ERCC või teate saanud komisjoni talitused, mis vastutavad selle valdkonna eest, kus elutähtsat taristut mõjutav oluline intsident toimus, rände ja siseasjade peadirektoraadi kontaktpunkti ja komisjoni peasekretariaati. Samal ajal alustab ERCC sündmuste jälgimist (kui seda ei ole juba tehtud), eriti juhul, kui üks või mitu mõjutatud liikmesriiki on aktiveerinud liidu elanikkonnakaitse mehhanismi.

Kui teave võib olla oluline küberturvalisuse mõõtmega tegelemiseks või seotud küberturvalisuse intsidendiga, edastab komisjon asjaomase teabe EU-CyCLONe-le.

Direktiivi (EL) 2022/2557 kohased pädevad asutused peavad tegema koostööd ja vahetama põhjendamatu viivitusega teavet direktiivi (EL) 2022/2555 kohaste pädevate asutustega seoses küberintsidentide ja elutähtsa teenuse osutajaid puudutavate intsidentidega, sealhulgas elutähtsate üksuste võetavate küberturvalisuse ja füüsiliste meetmetega.

Merendusvaldkonnas kaaluvad riigi pädevad asutused võimalust kasutada ühist teabejagamiskeskonda, et jagada teavet põhjendamatu viivitusega.

ii) Ekspertide kohtumiste korraldamine

Komisjon kutsub võimalikult kiiresti kokku elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse töörühma, et hõlbustada asjakohase teabe vahetamist elutähtsa taristu eest vastutavate riigi pädevate asutuste ning asjakohaste liidu institutsioonide, organite ja asutuste vahel seoses intsidendiga (laad, põhjus, mõju ja tagajärjed eri sektorites ja piiriüleselt) ning

reageerimismeetmetega, sealhulgas leevendusmeetmete ja tehnilise toega mõjutatud liikmesriikidele. Sõltuvalt intsidendi epitsentrist kaasatakse asjaomased komisjoni talitused aktiivselt elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse töörühma kohtumisse, et jagada olemasolevate valdkondlike vahendite kaudu kogutud teavet. Juhul kui intsidendil on ühekorraga küberturvalisuse ja füüsilise, st kübermõõtmega mitteseotud elemendid, teavitavad asjaomased komisjoni talitused, CERT-EU ja EEAS, kui see on asjakohane, koordineerimisvajadusest võimalikult kiiresti küberkriiside rakkerühma, samuti direktiivi (EL) 2022/2555 artiklis 14 osutatud koostöörühma vastavaid eesistujaid ja vajaduse korral EU-CyCLONe-t ning konsulteerivad selle teemal nendega. Vastavate eesistujate nõusolekul võib komisjon (rände ja siseasjade peadirektoraat ning sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat) teha ettepaneku elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse töörühma ja koostöörühma ühiseks koosolekuks, et jagada ühist olukorrateadlikkust ja koordineerida nende reageerimist.

Sektoritevahelise elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidendi korral, mille tagajärgedega on vaja või on tõenäoliselt vaja tegeleda liidu tasandil, võib komisjon kokku kutsuda kõiki asjaomaseid sidusrühmi kaasavad valdkondadevahelised koordineerimiskoosolekud.

Kui elutähtsat taristut mõjutav oluline intsident mõjutab ka kolmandat riiki, konsulteerib komisjon mõjutatud kolmanda riigi pädeva asutusega ja võib selle kutsuda toimepidevuse töörühma koosolekule.

iii) Komisjoni ja liidu asutuste poolne tugi

Kui see on asjakohane ja tegutsedes vastavalt talle antud volitustele, esitab Europol liidu tasandi intsidendi olukorda käsitleva aruande. Kui see on asjakohane ja tegutsedes vastavalt neile antud volitustele, edastavad teised liidu asutused asjakohase teabe, mis aitab kaasa olukorrateadlikkusele või koordineeritud reageerimisele elutähtsat taristut mõjutavale olulisele intsidendile, oma vastavale peadirektoraadile, mis omakorda edastab selle teabe komisjonile (rände ja siseasjade peadirektoraat kui elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse töörühma eesistuja).

Komisjon saab anda olukorrateadlikkusse oma panuse, kasutades liidu kosmoseprogrammi¹² vahendeid, nagu Copernicuse programm, Galileo programm ja EGNOS, kui see on asjakohane, ja vastavalt kohaldatavale õigusraamistikule.

(b) Strateegilisel tasandil

i) Olukorrateadlikkuse aruannete koostamine

Riigi pädevate asutuste poolt elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse töörühmas või asjaomaste talituste, eksperdirühmade või võrgustike ühise koosolekute käigus esitatud teabe põhjal koostab komisjon olukorrateadlikkuse aruande, tuginedes riigi pädevatelt asutustelt saadud ja muule olemasolevale teabele.

Kui see on asjakohane, võetakse nimetatud aruandes küberturvalisuse seisukohast arvesse asjaomaste ELi tasandi riskihindamiste tulemusi, hindamisi ja stsenaariume, sealhulgas kui need on korraldanud komisjon, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning koostöörühm.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/696, millega luuakse liidu kosmoseprogramm ja Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 912/2010, (EL) nr 1285/2013 ja (EL) nr 377/2014 ning otsus nr 541/2014/EL (ELT L 170, 12.5.2021, lk 69).

IPCRi aktiveerimise korral võib nimetatud aruanne kaasa aidata komisjoni talituste ja Euroopa välisteenistuse koostatavale integreeritud olukorradeadlikkusele ja analüüsile (edaspidi „ISAA“).

Kui see on asjakohane, esitab SIAC intsidendi kohta ajakohastatud luureandmetel põhineva hinnangu.

ii) Liidu kriisikordineerimismehhanismide aktiveerimine ja liidu vahendite kasutamine

ERCC alustab intsidendiga seotud olukorradeadlikkuse toetuse pakkumist, kui see on asjakohane, eriti kui juhtumi tõttu aktiveeritakse liidu elanikkonnakaitse mehhanism¹³. Lisaks sellele võivad mõjutatud liikmesriigid taotleda Copernicuse hädaolukordade ohjamise teenuse kaudu oma territooriumi satelliidiandmed.

Kui teabe jagamist kogu komisjoniga peetakse Euroopa välisteenistuse ja asjaomaste liidu asutustega asjakohaseks, aktiveerib juhtiv peadirektoraat või rände ja siseasjade peadirektoraat peasekretariaadiga koordineerides komisjoni sisese kriisikordineerimisprotsessi ARGUS I faasi, avades ARGUSse IT-süsteemis juhtumi.

Nõukogu rotatsiooni korras vahetuv eesistujariik võib aktiveerida IPCRi korra teabejagamisrežiimil, millest tulenevalt koostavad komisjon ja Euroopa välisteenistus riigi pädevatelt asutustelt ja muudest allikatest saadud teabe põhjal ISAA aruanded. Isegi kui IPCRi ei aktiveerita, võib nõukogu rotatsiooni korras vahetuv eesistujariik või komisjon luua IPCRi veebiplatvormil teatavatel tingimustel seirelehe.

Vastava menetluse kohaselt võib aktiveerida muud (valdkondlikud) liidu kriisiohjeme mehhanismid ja -vahendid, nagu on asjakohane. Komisjon tagab nende mehhanismide ja vahendite omavahelise koordineerimise.

Kui füüsiline intsident langeb kokku või näib olevat seotud direktiivi (EL) 2022/2555 artikli 6 punktis 7 määratletud ulatusliku küberturbeintsidendiga, võib nõukogu rotatsiooni korras vahetuv eesistujariik kasutada küberturbe tegevuskava, et määratleda asjakohane operatiivtasandi koordineerimine, millesse on muu hulgas kaasatud EU CyCLONE ja elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse tööühm.

iii) Avalikkuse teavitamise koordineerimine

Elutähtsat taristut mõjutavast olulisest intsidendist mõjutatud liikmesriigid koordineerivad avalikkuse teavitamist kriisist nii palju kui võimalik, austades samal ajal riiklikku pädevust. Kui see on asjakohane, võib kaasata IPCRi kriisiteavitussvõrgustiku.

Ühisele olukorradeadlikkusele tuginedes toetavad elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse tööühm ja mõjutatud liikmesriigid kokkulepitud avalikkuse teavitamise suuniste formuleerimist, kui see on asjakohane.

Europol ja muud asjakohased liidu asutused koordineerivad omapoolset avalikkuse teavitamist komisjoni pressiteenistusega, tuginedes ühisele olukorradeadlikkusele.

Kui elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidendiga kaasneb välispoliitiline või hübriidohu või ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga seotud mõõde, koordineeritakse avalikkuse

¹³ Näiteks meediaseiretoodete, elanikkonnakaitse sõnumite, analüütiliste lühikokkuvõtete, humanitaarabi peadirektoraadi päeva kaartide ja välksõnumite ning muude spetsiaalsete toodete avaldamine.

teavitamist Euroopa välis teenistuse ning komisjoni pressiteenistusega, nagu on ette nähtud avalikkuse teavitamist käsitlevas ELi protokollis¹⁴.

2. REAGEERIMINE (HÕLMAB PIDEVAT TEGEVUST, MIDA ON KIRJELDATUD TEABEVAHETUSE NING STRATEEGILISE/POLIITILISE TASANDI TÄIENDAVATE MEETMETE ALL)

(a) Strateegilisel tasandil

i) Pidev olukorda käsitlevate aruannete koostamine

Nõukogu elanikkonnakaitse töörühma elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse alarühmale teatatakse, et on koostatud poliitiline/strateegiline olukorda käsitlev aruanne (nt ISAA, juhul kui on aktiveeritud IPCR, või komisjoni koostatud ühine olukorrateadlikkuse aruanne), ja ta valmistab ette COREPERi kohtumise, kui seda ei ole veel kokku kutsutud, või vajaduse korral poliitika- ja julgeolekukomitee koosoleku.

SIAC intensiivistab suhtlust liikmesriikide luureteenistustega, koondab kõigist allikatest saadud teabe ning koostab intsidendi kohta analüüsi ja hinnangu ning vajaduse korral uuendab teavet korrapäraselt.

ii) Liidu kriisikordineerimismehhanismide täies mahus aktiveerimine ja liidu vahendite kasutamine

Juhul kui komisjoni president aktiveerib komisjoni sisese kriisikordineerimisprotsessi ARGUS II faasi, kutsutakse lühikese etteteatamisajaga kokku kriisikordineerimiskomitee koosolek(ud), millel osalevad asjaomased komisjoni talitused, asutused, ja kui see on asjakohane, Euroopa välis teenistus, et koordineerida kõigi elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidendi aspektidega seotud küsimusi.

Juhul kui nõukogu rotatsiooni korras vahetuv eesistujariik on aktiveerinud IPCRi täies mahus:

– nõukogu rotatsiooni korras vahetuv eesistujariik kutsub aegsasti kokku mitteametliku ümarlaua, mis koondab asjaomaseid riiklikke, Euroopa tasandi ja rahvusvahelisi osalisi ning kus komisjoni esindaja, kes tegutseb elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse töörühma (rände ja siseasjade peadirektoraat) eesistujana, saab anda aru rühma eelnevalt kokku kutsutud koosoleku(te)st; vajaduse korral täiendavad teda komisjoni teised talitused ja Euroopa välis teenistus;

– SIAC ja asjaomased liidu asutused võidakse kutsuda nimetatud koosolekule, et nad annaksid ajakohastatud teavet elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidendi kohta.

ISAA juhttalitus (komisjoni juhttalitus või Euroopa välis teenistus) koostab ISAA aruande, kasutades asjaomastelt komisjoni talitustelt, asjaomastelt liidu organitelt ja asutustelt ning riigi pädevatelt asutustelt saadud teavet. Liikmesriike kutsutakse üles andma IPCRi veebiplatvormi kaudu sisendeid ISAA aruannete koostamiseks.

Kui elutähtsat taristut mõjutaval olulisel intsidendil on rahvusvahelise julgeoleku seisukohast oluline mõju, võivad komisjoni talitused ja Euroopa välis teenistus kutsuda kokku ELi-NATO toimepidevuse teemalise struktureeritud dialoogi, et aidata kaasa ühise olukorrateadlikkuse loomisele ja vahetada teavet vastavalt liidu ja NATO poolt võetud meetmete kohta.

iii) Avalikkuse teavitamine

¹⁴ Talituste ühine töödokument „Hübriidohtudega võitlemist käsitlev ELi protokoll“ (SWD(2023) 116 final).

Nõukogu koostab ühised sõnumid avalikkuse teavitamiseks. IPCRi loodud mitteametlik võrgustik kriisist teavitamiseks võib seda tööd toetada. Sõnumeid avalikkuse teavitamiseks koostab vajaduse korral ka komisjoni pressiteenistus.

Kui elutähtsat taristust mõjutava olulise intsidendiga kaasneb välispoliitiline või hübriidohu või ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga seotud mõõde, koordineeritakse avalikkuse teavitamist Euroopa välisteenistuse ning komisjoni pressiteenistusega.

iv) Toetus liikmesriikidele ja tulemuslik reageerimine

Rotatsiooni korras vahetuv eesistujariik võib kokku kutsuda nõukogu elanikkonnakaitse töörühma elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse alarühma koosoleku, et toetada IPCRi aktiveerimise korral selle raames toimuvat tegevust.

Elutähtsat taristut mõjutavast olulisest intsidendist mõjutatud liikmesriigid võivad taotleda elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse töörühma kaudu teiste liikmesriikide või asjakohaste liidu institutsioonide, organite ja asutuste tehnilist tuge, st konkreetseid eksperditeadmisi elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidendi negatiivsete tagajärgede leevendamiseks.

Elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidendi toimumise liikmesriigid võivad lisaks sellele taotleda komisjonilt või asjaomastelt liidu asutustele tehnilist ja/või rahalist toetust. Koordineerides oma tegevust asjakohaste liidu asutustega, hindab komisjon oma võimalikku toetust ja aktiveerib vajaduse korral liidu tasandil tehnilised leevendusmeetmed vastavate menetluste kohaselt ja koordineerib tehnilist suutlikkust, mida on vaja elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidendi mõju peatamiseks või vähendamiseks.

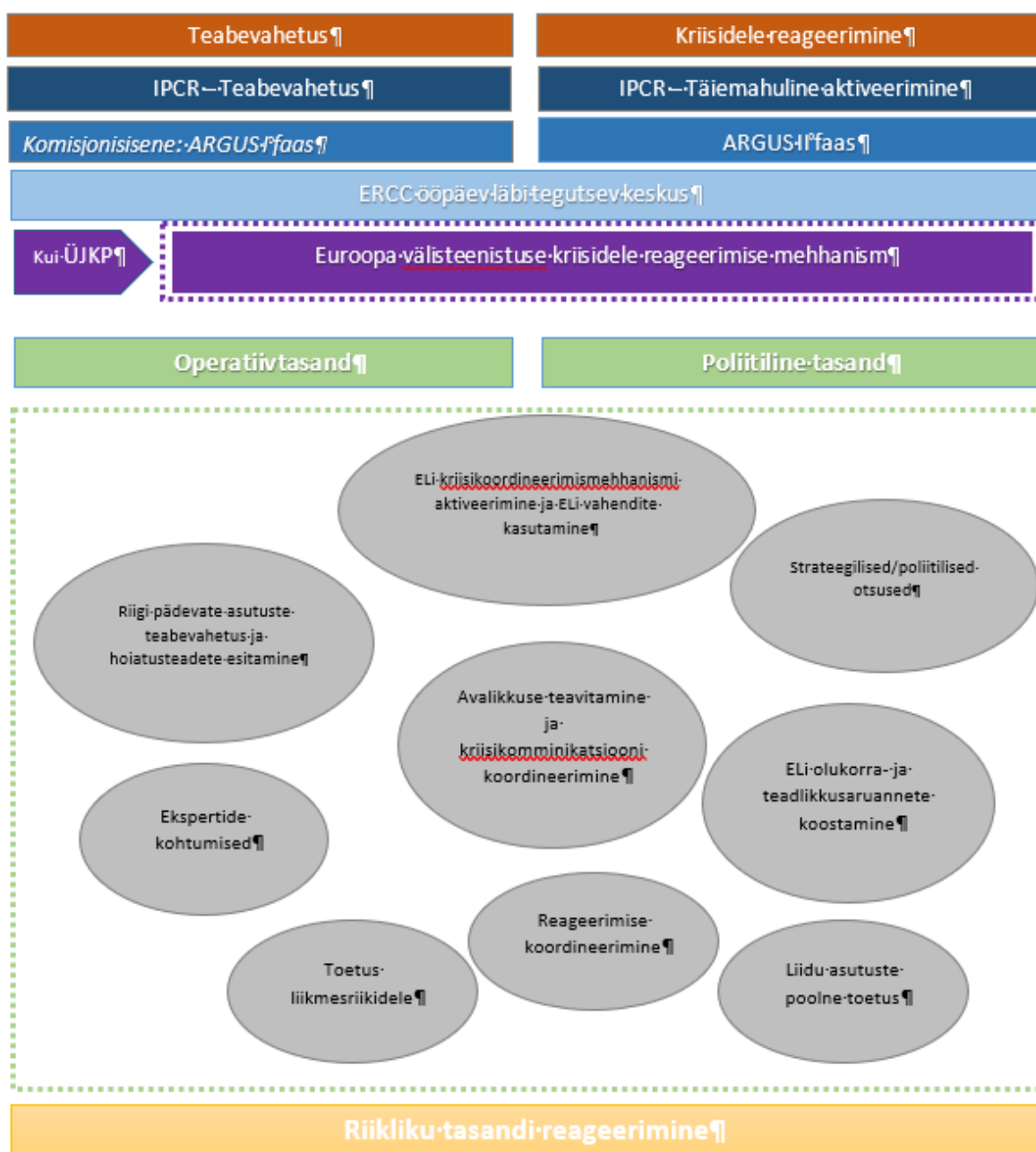
Ennekõike liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames võivad mõjutatud liikmesriigid taotleda ühise hädaolukordade side- ja infosüsteemi kaudu toetust; seejärel koordineeriks ERCC liikmesriikidelt ja ELi elanikkonnakaitse mehhanismis osalevatelt riikidelt muu hulgas rescEU kaudu saadud abi.

Neile antud volituste piires ja taotluse alusel toetavad Europol ja muud asjakohased asutused elutähtsat taristut mõjutavast olulisest intsidendist mõjutatud liikmesriike intsidendi uurimisel.

(b) Poliitiline tasand

Nõukogu eesistujariik võib pidada vajalikuks kutsuda kokku IPCRi ümarlauad, nõukogu töörühmade koosolekud, COREPERi, Euroopa Liidu Nõukogu ja/või tippkohtumised, et arutada elutähtsat taristut mõjutava olulise intsidendi võimaliku põhjuse ja eeldatavate tagajärgede üle liikmesriikidele ja liidule, leppida kokku ühised suunised ning võtta meetmed, mis on vajalikud elutähtsat taristut mõjutavast olulisest intsidendist mõjutatud liikmesriikide toetamiseks ja selle tagajärgede leevendamiseks.

Joonis 1. Elutähtsa taristu tegevuskava skeem

Joonis 2. Elutähtsa taristu tegevuskava otsused

